

Sputnik: la fi de la guerra freda?

La fi de la guerra freda. Per una banda, perquè des de 1953, amb la mort de Stalin i la fi de la guerra de Corea, el món havia començat a viure una nova situació en les relacions entre els dos blocs. Després de set anys llargs de dura guerra freda, Nikita Krhuitxov, el nou mandatari soviètic, va decidir posar fi a la confrontació permanent practicada per Stalin amb els Estats Units, i va oferir al món occidental una nova política de "coexistència pacífica" i de distensió internacional que allunyés definitivament el fantasma de la guerra. Dos anys més tard, tingueren lloc dos esdeveniments clau que posaren en relleu el nou marc històric: el mes de maig de 1955 se signà la pau amb Àustria i es posà fi a l'ocupació del país, on s'instaurà un nou estat independent i neutral. Dos mesos més tard se celebrà la conferència de Ginebra, sobre desarmament i seguretat a Europa, que, per primera vegada des de 1945, va reunir els caps d'estat i de govern de les quatre potències vencedores de la guerra: Eisenhower (EUA), Krhuitxov (URSS), Anthony Eden (Gran Bretanya) i Edgar Faure (França). La conferència de Ginebra va inaugurar la nova etapa de la coexistència pacífica i va servir per a donar seguretat als europeus sobre les intencions pacifistes de les grans potències.

Aquesta nova política sorgida de l'URSS poststalinista no volia dir, però, que els soviètics haguessin abandonat el repte de mantenir la posició hegemònica al món respecte als Estats Units. De fet, la política internacional de Krhuitxov va representar el manteniment dels dos blocs, que continuaven essent antagònics, clarament diferenciats pel que feia al model d'estat i de societat i a la ideologia dominant. I entre tots dos blocs, en el futur, no hi van mancar problemes: el 1958 es va viure una segona crisi a Berlín que va culminar, el 1961, amb la construcció del mur, i el 1962 hi hagué la crisi dels míssils de Cuba, una de les més greus des de la fi de la guerra. És significatiu, altrament, que el 14 de maig de 1955, tot coincidint amb la nova situació internacional, l'URSS impulsés

El dia 4 d'octubre de 1957, l'URSS, sota el guiatge de Krhuitxov, va llançar el primer satèl·lit artificial a l'espai, que va batejar amb el nom de Sputnik, i emprengué així una cursa amb els EUA que va durar molts anys. En aquell moment, la situació que es vivia tant a l'interior de l'URSS com en les relacions internacionals era extraordinàriament complexa.

EL TEMPS
Els americans van ser els primers a tocar la Lluna, però els russos es van avançar amb el primer satèl·lit, l'Sputnik, a sota.

la signatura de l'anomenat Pacte de Varsòvia, amb la resta d'estats socialistes europeus, que, per bé que es presentava com un "pacte d'amistat, de cooperació i d'ajuda mútua", de fet era una rèplica clara de l'OTAN.

Era clar que l'URSS no volia deixar el camí obert als EUA perquè con-

troessin el panorama internacional. El món es trobava a la vigília de la descolonització africana, que oferiria a l'URSS noves possibilitats d'eixamplar l'àrea d'influència. I en el terreny militar, ja havia pogut desenvolupar la bomba atòmica —el primer reactor nuclear soviètic havia entrat en funcionament el 1946 i tres anys més tard l'URSS feia esclatar la primera bomba atòmica. La paritat militar amb els Estats Units i amb el món occidental continuava essent un objectiu dels mandararis soviètics.

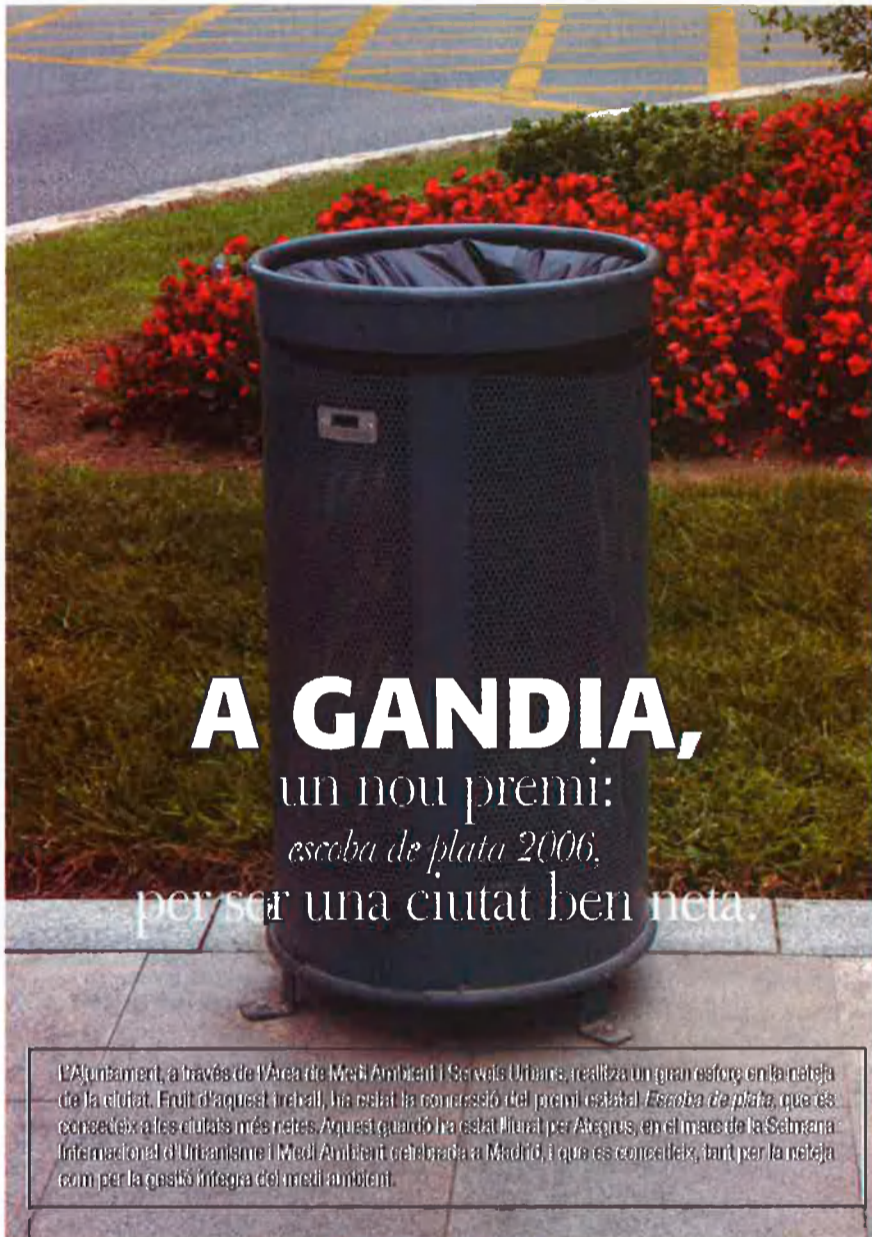
Les reformes de Krhuitxov. De fet, la nova política de la coexistència auspiciada per Krhuitxov responia a la necessitat d'augmentar l'estabilitat a l'interior del país —tot elevat el nivell de vida dels ciutadans soviètics— i a la por de les conseqüències d'una inestabilitat internacional després de l'aventura coreana. Certament, la nova etapa històrica es va inaugurar amb unes propostes reformistes que a més d'un li van semblar excessivament radicals. Si, en el terreny polític, Krhuitxov va portar a terme una *desstalinització* del poder —sense abandonar, però, les característiques bàsiques del model de l'estat—, en el camp de l'economia va impulsar unes reformes que partien de la base que la missió fonamental del Partit Comunista de l'URSS i del socialisme era millorar el nivell de vida dels obrers i dels camperols, en nom dels quals justament el partit governava. Per tant, calia aportar abundància —des de mitjan anys cinquanta el món

capitalista occidental començava la nova etapa d'expansió econòmica dominada pel consumisme— i d'aquesta manera el socialisme demostraria que era un sistema d'organització econòmica i social superior al capitalista.

Les reformes foren radicals al camp: es va plantejar l'augment de 35 milions d'hectàrees per al conreu, bàsicament a Sibèria; es va reorganitzar tot el sistema de conreu col·lectiu, reagrupant els kolkhozos (granges col·lectives) i fomentant la conversió dels kolkhozos en sovkhozos (granges propietats de l'estat); es va alleugerir l'impost que cada família havia de pagar a l'estat per la seva parcel·la familiar, etc. Almenys fins a 1958, les millores al camp foren notables, si bé ben aviat se'n palesà el fracàs. En el terreny industrial, Krhuixtxov va impulsar unes reformes que pretenien afavorir la indústria de béns de consum, en detriment de la indústria pesant que s'havia desenvolupat considerablement durant l'època stalinista, i posar fi a l'enorme burocratització en el terreny industrial. Va eliminar els nombrosos ministeris industrials que hi havia —el 1948 n'hi havia 32— i va traspasar-ne les competències als consells econòmics regionals, mentre el govern només va controlar les indústries d'armament, química i electricitat.

L'Sputnik: el triomf del socialisme. A desgrat que la reforma industrial també va acabar fracassant i es va acabar abandonant, a final dels anys cinquanta la situació a la Unió Soviètica semblava immillorable. En el combat que mantenia amb el capitalisme per a evidenciar la seva superioritat —no sols ètica i política, ans també econòmica—, semblava que tenia la partida guanyada. La cursa de l'espai va fornir l'ocasió propícia: després del triomfal llançament de l'Sputnik, l'any 1959 els soviètics enviaven el primer satèl·lit a la Lluna i el 1961 el primer home, Iuri Gagarin, a l'espai. Krhuixtxov podia aspirar a pensar que, certament, el sistema soviètic era superior al capitalista. I la cosa més simptomàtica era que aquesta convicció començava també a aparèixer a Occident. No cal dir, però, que tot plegat, va acabar essent foc d'encenalls.

Pelai Pagès i Blanch

A GANDIA, un nou premi: *escoba de plata 2006,* per ser una ciutat ben neta.

L'Ajuntament, a través de l'Àrea de Medi Ambient i Serveis Urbans, realitza un gran esforç en la neteja de la ciutat. Fruit d'aquest treball, ha estat la concessió del premi estatal *Escoba de plata*, que es concedeix a les ciutats més netes. Aquest guardó ha estat jurat per Ateguis, en el marc de la Setmana Internacional d'Urbanisme i Medi Ambient celebrada a Madrid, i que es concedeix, tant per la neteja com per la gestió íntegra del medi ambient.

Escoba de plata 1998

Escoba de plata 2006

A GANDIA, en 1998, vam ser guardonats amb l'*Escoba de plata*, per ser una ciutat pionera en la gestió mediambiental i de reciclatge. Ara, en 2006, tomem a ser guardonats amb l'*Escoba de plata*, seguim, a poc a poc, millorant en les polítiques ambientals. Apostant per idees innovadores: AIGUA POTABLE de qualitat, pla contra INNUNDACIONS i RADAR METEOROLÒGIC, ENERGIA SOLAR tèrmica, en noves construccions, espais NATURALS protegits. Catàleg d'ARBRES I ARBREDES d'interès local.

Fent-ne una ciutat avantguardista, mediambiental i plural. Gandia ben neta.

